

**KÁRPÁTALJAI MAGYAR
PEDAGÓGUSSZÖVETSÉG
TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZTANÁCSA**

**UKRAJNA
FÖLDRAJZA**

Feladatgyűjtemény
a 8. osztály számára

Összeállította: Hegedűs Györgyi

Beregszász
2008

1. TÉMA: UKRAJNA TERMÉSZETFÖLDRAJZI FEKVÉSE

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

1. Ukrajna területe:
 - a) 603,7 ezer km;²
 - b) 703,4 ezer km;²
 - c) 560,8 ezer km;²
2. Ukrajna földrajzi középpontja:
 - a) a Kirovográdi megyében, Dobrovelicski falunál;
 - b) Kárpátalján – Ungváron;
 - c) a Poltavai megyében, Kremencsuknál;
 - d) a Cserkaszi megyében, Vatutyinónál.
3. Ukrajna közvetlenül határos:
 - a) a világ 7 országával;
 - b) a világ 9 országával;
 - c) a világ 4 országával;
 - d) a világ 5 országával.
4. Ukrajna keleten határos:
 - a) Oroszországgal;
 - b) Lettországgal;
 - c) Lengyelországgal;
 - d) Magyarországgal.
5. Ukrajna határait a következő tengerek mossák:
 - a) Fekete-és Balti-tenger;
 - b) Fekete- és Azovi-tenger;
 - c) Azovi- és Fehér-tenger;
 - d) Azovi- és Földközi- tenger
6. Nyugaton Ukrajnának nincs közös határa:
 - a) Lengyelországgal és Szlovákiával;
 - b) Csehországgal és Bulgáriával;
 - c) Romániával és Magyarországgal;
 - d) Lengyelországgal és Magyarországgal.
7. Ukrajna területe ebben az időzónában fekszik:
 - a) 1;
 - 2) 2;
 - 3) 3;
 - 4) 4.
8. Ukrajna egységes állammá való kikiáltásának dátuma:
 - a) 1919. január 22;
 - b) 1939. szeptember 17;
 - c) 1945;
 - d) 1954.
9. A Krími megye Ukrajnához való csatolásának dátuma:
 - a) 1945;
 - b) 1939;
 - c) 1954;
 - d) 1991.
10. Ukrajna területe egyesülésének befejeződése:
 - a) a Krím 1954-es csatolása után;

- b) egyesülés a nyugat-ukrán területekkel 1939-ben;
c) a Szovjetunió 1922-es kikiáltásakor.
11. Ukrajna függetlensége kikiáltásának dátuma:
a) 1991; c) 1945;
b) 1985; d) 1922.

2. szint:

12. Jelöld a vázlattérképen Ukrajna szélső pontjait!
13. Jelöld a vázlattérképen Ukrajna földrajzi középpontját!
14. Jelöld a vázlattérképre az Ukrajnával határos országokat!
15. Jelöld a vázlattérképen azokat a településeket, amelyek Ukrajna szélső pontjai közelében helyezkednek el!
16. Jelöld a vázlattérképen Ukrajna határait! Írd fel, milyen nagyságú területet foglal el!
17. Jelöld a vázlattérképen azt a pontot, amelyet a legkésőbb csatoltak Ukrajnához.
18. Jelöld a vázlattérképen saját településed és a megyeközpont koordinátáit!
19. Jelöld a vázlattérképen megyénket, valamint a vele határos területeket!
20. Jelöld a vázlattérképen Ukrajna fővárosának koordinátáit!
21. Jelöld a vázlattérképen azokat a megyéket, amelyeknek nincs közvetlen kapcsolata Ukrajna határaival!

3. szint:

22. Az atlasz megfelelő térképének segítségével hasonlítsd össze Ukrajna területét más európai országok területével!
23. Megfelelő térkép segítségével jellemezd Ukrajna határait! Milyen országokkal határos országunk?
24. Az atlasz megfelelő térképének segítségével jellemezd Ukrajna tengeri partvonalát!
25. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd Ukrajna földrajzi fekvéséből eredő fontosabb természetföldrajzi adottságait!
26. Az atlasz megfelelő tematikus térképének segítségével jellemezd Ukrajna és a szomszédos országok fontosabb összekötő útvonalait!

27. Az atlasz megfelelő térképének segítségével jellemezd Ukrajna földrajzi fekvését!
28. Az atlasz megfelelő térképének segítségével jellemezd Ukrajna adminisztratív-területi felosztását!
29. Számítsd ki, hány óra van Kijevben, amikor Kamcsatkán, Petropavlovszkban, január 1-jén 9 óra van!
30. Hány óra van Kijevben, amikor Londonban 17 óra van?
31. Hány óra van Kijevben, ha New Yorkban 21 óra?
32. Kijevben a helyi idő 10 óra. Mennyi lesz a helyi idő Varsóban?

4. szint:

33. Jellemezd Ukrajna földrajzi fekvését az eurázsiai kontinensen!
34. Jellemezd Ukrajna földrajzi fekvését az időzónához viszonyítva!
35. Jellemezd Ukrajna földrajzi fekvésének sajátosságait, és a földrajzi fekvés előnyeit!
36. Jellemezd Ukrajna politika-földrajzi fekvésének sajátosságait!
37. Milyen geopolitikai változások történtek Európában Ukrajna függetlenné válásának következtében.?
38. Számítsd ki Ukrajna legszélső keleti és nyugati pontjai közötti időeltérést!

2. TÉMA: A FÖLDRAJZI ISMERETEK FORRÁSA

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

39. A földrajzi információk legfontosabb forrásai:
 - a) ismeretterjesztő kiadvány
 - b) enciklopédiák
 - c) földrajzi térképek
40. Földrajzi objektumok, amelyeket nem lehet méretarányosan feltüntetni a térképeken, a következő módon vannak jelölve:
 - a) alapszint megjelölésével
 - b) nem méretarányos jelölésekkel
 - c) szintvonalakkal

2. szint:

41. Ábrázolj a vízszintes síkon (papíron) egy 9 m magas dombot!
42. Ábrázolj a vízszintes síkon egy 3 méteres mélységet!
43. Ábrázolj a papírlapon három nem hagyományos térképjelet!
44. Ábrázolj a papírlapon három vonalas térképjelet!
45. Ábrázolj a papírlapon három magyarázó térképjelet!

3. szint:

46. Földgömb segítségével jellemezd a földfelszín ábrázolását!
47. Jellemezd azokat a módokat, amelyeket a földgömb síkon való ábrázolásánál használnak!
48. Jellemezd azokat a térképészeti vetületeket, amelyeket az atlaszokban használnak!
49. Az atlaszt használva jellemezd a földrajzi térképek méretarányait!
50. Keresd meg az atlaszban és jellemezd a különböző tartalmú, tematikájú térképeket!
51. Keress az atlaszban olyan objektumokat és jelenségeket, amelyek nem méretarány szerint vannak feltüntetve és jellemezd azokat!

52. Jellemezd a térképen megtalált objektumokat és helyeket szintskála szerint!
53. Keress az atlaszban olyan objektumokat és jelenségeket, amelyek izovonalak segítségével vannak feltüntetve és jellemezd őket!
54. Keress az atlaszban olyan objektumokat és jelenségeket, amelyek vonalak segítségével vannak feltüntetve, és jellemezd őket!
55. Keress az atlaszban olyan objektumokat és jelenségeket, amelyek övezetesen vannak feltüntetve és jellemezd őket!

4. szint:

56. Mutassunk rá a nagy- és kis méretarányú térképek azonos és eltérő tartalmára és sajátos ábrázolási módjukra!
57. Magyarázd meg, miben különbözik a topográfiai térkép a kis méretarányú földrajzi térképtől!
58. Jellemezd a topográfiai térképek alapvető tulajdonságait!
59. Miért készítenek eltérő méretarányú és tartalmú földrajzi térképeket?
60. Miben különböznek egymástól a kartográfiai szerkesztések?

3. TÉMA: UKRAJNA TERÜLETÉNEK FÖLDRAJZI SAJÁTOSSÁGAI

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

61. „Ukrajna” első említése:
- a) A Kijevi Évkönyvben (1187)
 - b) „Leírás Ukrajnáról” c. könyvben (1650)
 - c) Hippokratész munkáiban (Kr. e. 460-370)
 - d) Arab és bizánci utazók leírásaiban (X.sz.)
62. Ki adta ki az első térképet az ukránok lakta területről?
- a) Ptolemaiosz;
 - b) G. L. Boplan;
 - c) Sztrabón;
 - d) id. Plínius.
63. A Leírás Ukrajnáról c. munkát írta:
- a) Ptolemaiosz;
 - b) G. L. Boplan;
 - c) Sztrabón;
 - d) id. Plínius;
64. A donbászi kőszénbányát 1721-ben nyitotta meg:
- a) V. Dokucsájev;
 - b) G. Kapusztjin
 - c) id. Plínius;
 - d) P. Pallasz
65. A kijevi Orosz Földrajzi Társaság délnyugati tanszékének vezetője volt:
- a) P. Csubinszkij
 - b) V. Dokucsájev
 - c) V. Vernadszkij
 - d) P. Tutkovszkij
66. Az Ukrán Tudományos Akadémia alapításának éve:
- a) 1917;
 - b) 1918
 - c) 1900;
 - d) 1928
67. Ukrajna talajait tanulmányozta:
- a) P. Csubinszkij;
 - b) V. Dokucsájev;
 - c) V. Vernadszkij;
 - d) P. Tutkovszkij.
68. Az Ukrán Tudományos Akadémia tagja, a kijevi egyetem professzora, és az Általános Földtan c. munka szerzője:
- a) P. Tutkovszkij;
 - b) P. Csubinszkij;
 - c) V. Dokucsájev;
 - d) P. Pallasz.
69. Az Ukrán Tudományos Akadémia alapítója, első elnöke:
- a) V. Vernadszkij
 - b) P. Tutkovszki
 - c) Sz. Rudnickij
 - d) P. Csubinszkij

70. Az Ukrán Tudományos-Kutató Intézet földrajz és kartográfia tanszékének alapítója és vezetője Harkivban:
 a) V. Vernadszkij; c) Sz. Rudnickij;
 b) P. Tutkovszki; d) P. Csubinszkij.
71. Ukrajna természetföldrajzának, szinoptikus meteorológiájának és agrometeorológiájának kutatója:
 a) V. Vernadszkij; c) B. Szreznevszkij;
 b) P. Tutkovszki; d) P. Csubinszkij.
72. Ukrajna természetföldrajzának kutatója, geológus, geomorfológus, paleogeográfus, Ukrajna tájföldrajzáról és ásványi kincseiről írt munkát:
 a) V. Vernadszkij; c) B. Szreznevszkij;
 b) V. Bondarszuk; d) P. Csubinszkij.
73. Az Ukrajna és szomszédos földjei atlasza, az Ukránok enciklopédiája” című munkák szerzője:
 a) V. Vernadszkij; c) V. Kubijovics;
 b) P. Tutkovszki; d) P. Csubinszkij.

2. szint:

74. Jelöld a vázlattérképen Ukrajna azon területrészt, amelyet Hérodotosz Szkítiának nevezett!
75. Írj fel a vázlattérképre néhány várost, amelyek az Ipatyji-évkönyvben vannak megemlítve!
76. Jelöld a térképen azokat a megyéket, amelyek az első évkönyvekben szerepelnek: *Szumi, Harkivi, Luhanszki és Doneci*.
77. Jelöld a vázlattérképen Ukrajna területét Boplan leírása alapján!
78. Jelöld a vázlattérképen Ukrajna azon területeit, amelyeket már az antik szerzők is leírtak!
79. Jelöld a vázlattérképen azokat a területeket, amelyeket Mikluha-Maklaj írt le!

3. szint:

80. Jellemezd az Ukrajna XIX. századi természetföldrajzáról szóló kutatásokat!
81. Jellemezd az Ukrajna XX. századi természetföldrajzáról szóló kutatásokat!

82. Írd le, milyen antik munkákban találkozhatunk területi leírásokkal Ukrajnáról!
83. Írd le, hogy milyen, a Kijevi Rusz idejéből származó munkákban vannak területi leírások!
84. Sorold fel, melyek az első írásos emlékek, amelyekben az Ukrajna szó szerepel.
85. Milyen ismeretek voltak Ukrajnáról a középkorban!
86. Az Orosz Földrajzi Társaság Délnyugati részlegének szerepe Ukrajna kutatásában.
87. Jellemezd V. Dokucsájev Ukrajna természetföldrajzával kapcsolatos munkásságát!
88. Jellemezd V. Vernadszkij Ukrajna természetföldrajzával kapcsolatos munkásságát!
89. Mutasd be Tutkovszkij professzor Ukrajna területének feltárására irányuló tudományos munkásságát!
90. Jellemezd Sz. Rudnickij tevékenységét Ukrajna természetföldrajzában!

4. szint:

91. Jellemezd a jelenlegi ukrán földrajzi kutatásokat!
92. Milyen földrajzi kutatások folynak jelenleg vidékünkön?
93. Jellemezd Ukrajna területének kutatástörténeti szakaszait!
94. Jellemezd az ukrán területek kutatását a IX-XII. századokban!
95. Mutasd be vidékünk kutatástörténetét!
96. Miért neveztek sok ukrán tudóst gyakran orosz tudósnak, akik idegen országokat tanulmányoztak?

4. TÉMA: A DOMBORZAT

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

97. Hol fekszik Ukrajna területének legnagyobb része?
- a) a Kelet-európai-síkságon
 - b) a Nyugat-szibériai-síkságon
 - c) a Fekete-tengeri-alföldön
 - d) a Közép-ország-felföldön
98. Ukrajna legmagasabb pontja:
- a) a Berda-hegy
 - b) a Hoverla
 - c) a Roman-Kos
 - d) a Petrosz
99. A Krími-hegység legmagasabb pontja:
- a) Hoverla- 2061 m;
 - b) Aj-Petri- 1234 m;
 - c) Roman-Kos- 1545 m.
100. A felsorolt magasságok közül melyik a legnagyobb átlagmagasságú?
- a) Podóliai;
 - b) Dnyeper-melléki;
 - c) Azov-melléki;
 - d) Szlovecsán-ovrucci-hátság;
 - e) Előkárpáti.
 - f) Doneci.
101. Ukrajna síkvidéki területének legmagasabb pontja:
- a) Mohila-Mecsetna-hegy;
 - b) Belmak-Mohila-hegy;
 - c) Berda-hegy.
102. Ukrajna déli részén fekvő alföld:
- a) Dnyeper-melléki;
 - b) Fekete-tengermelléki;
 - c) Podóliai;
 - d) Kárpátaljai.
103. Ukrajna keleti részén elterülő felföld:
- a) Doneci;;
 - b) Podóliai;
 - c) Dnyeper-melléki
 - d) Előkárpáti.

2. szint:

104. Jelöld vázlattérképen a legnagyobb alföldeket Ukrajna területén!
105. Jelöld vázlattérképen a legnagyobb felföldeket Ukrajna területén!

106. Jelöld vázlattérképen a Kárpátok hegyvonulatait!
107. Jelöld vázlattérképen a Krími-hegység hegyvonulatait!
108. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a domborzat tektonikus formái találhatóak!
109. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a domborzat vulkáni formái találhatóak!
110. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a domborzat denudációs formái találhatóak!
111. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a domborzat vízi eróziós formái találhatóak!
112. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a domborzat tengeri üledékes formái találhatóak!
113. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a domborzat glaciális formái találhatóak!
114. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a domborzat karsztos formái helyezkednek el!

3. szint:

115. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg a síksági domborzati formák elterjedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!
116. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd Ukrajna domborzatában a hegységek elterjedésének törvényszerűségeit!
117. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd az Ukrajna területén végbement neotektonikus mozgásokat és hatásukat a felszíni formák alakulására!
118. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg Ukrajna területének fontosabb tektonikai formáit!
119. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd Ukrajna területének fontosabb vulkanikus domborzati formáit!

4. szint:

120. Jellemezd Ukrajna domborzatának fontosabb elemeit! Magyarázd meg, milyen tényezők alakították a domborzati elemeket!

121. Jellemezd a folyóvölgyek elhelyezkedésének sajátosságait Ukrajna területén, ezek összefüggését a domborzat formavilágával.
122. Jellemezd Ukrajna keleti és nyugati területeinek domborzatát! Mutasd be azok eltérő sajátosságait és vond le a következtetéseket!
123. Mutasd be Ukrajna domborzatának a természeti viszonyokra gyakorolt hatását!

5. TÉMA: TEKTONIKAI SZERKEZET, FELÉPÍTÉS

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

124. Az Ukrán-pajzs része:
 - a) a Kelet-Európai-táblának
 - b) a Szkíta-táblának
 - c) az Alpi övnek
 - d) a Fekete-tenger-melléki-medencének
125. Tektonikai szerkezetnek nevezzük:
 - a) azt a területet, ahol a kristályos kőzetek a felszínre bukkannak.
 - b) a földkéreg különböző formáit
 - c) a domborzat antropogén formáit

2. szint:

126. Jelöld vázlattérképen Ukrajna területének fontosabb tektonikai elemeit!
127. Jelöld vázlattérképen a Kelet-Európai-síkság fontosabb tektonikai elemeit!
128. Jelöld vázlattérképen az Ukrán-pajzs határait!
129. Jelöld vázlattérképen a Voliny-Podóliai-tábla határait!
130. Jelöld vázlattérképen a Dnyeper-Doneci-medence határait!
131. Jelöld vázlattérképen a Fekete-tengermelléki-medence határait!
132. Jelöld vázlattérképen Ukrajna üledékes kőzeteinek területi eloszlását!

133. Jelöld vázlattérképen Ukrajna szeizmológiailag aktív területeit!
134. Jelöld vázlattérképen azokat a területeket, ahol a legidősebb geológiai képződmények találhatóak!
135. Jelöld vázlattérképen az utolsó eljegesedés határait!

3. szint:

136. A tektonikai és domborzati térkép segítségével jellemezd Ukrajna hátságait és kötődésüket a tektonikai szerkezethez!
137. A tektonikai és a domborzati térkép segítségével jellemezd Ukrajna hegységeit és kötődésüket a tektonikai szerkezethez!
138. Magyarázd meg, melyik tektonikai szerkezeti elem területén helyezkedik el járásod és hogyan hat ez a gazdaságra!
139. Az atlasz tektonikai térképének segítségével magyarázd meg a híres dnyeperi küszöbök elhelyezkedésének és kialakulásának okát!

4. szint:

140. Jellemezd Ukrajna területének tektonikai elépítését! Adj róla gazdasági értékelést!
141. Jellemezd Ukrajna területének gyűrt tektonikai szerkezeteit! Magyarázd meg hatásukat a természetre és a gazdaságra!
142. Írd le, településed területén milyen tektonikai szerkezetek húzódnak! Mi bizonyítja ezt?
143. Magyarázd meg az üledékes ásványi kincsek elhelyezkedésének sajátosságait Ukrajna területén, és azok kötődését a tektonikus szerkezethez!
144. Magyarázd meg a vulkanikus eredetű ásványi kincsek elhelyezkedésének sajátosságait Ukrajna területén, és azok kötődését a tektonikus szerkezethez!

6. TÉMA: GEOLÓGIAI FELÉPÍTÉS

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

145. A legrégebbi kőzetek Ukrajna területén:
- a) archaikumi kristályos kőzetek
 - b) moréna üledék
 - c) antropogén, eolitikus és aluviális üledékes rétegek
 - d) neogén, eolitikus üledékes rétegek
146. A Kárpátok és a Krími-hegység keletkezésének kora:
- a) paleogén
 - b) proterozoikum
 - c) devon
147. A Fekete-és az Azovi-tenger elkülönülésének kora:
- a) neogén
 - b) antropogén
 - c) paleogén
 - d) proterozoikum

2. szint:

148. Jelöld a vázlattérképen Ukrajnának azokat a területeit, ahol a legősibb geológiai kőzetek helyezkednek el!
149. Jelöld a vázlattérképen Ukrajnának azokat a területeit, amelyek a kainozoikumban keletkeztek, és jelenleg is tart fejlődésük!

3. szint:

150. Magyarázd meg térkép segítségével Ukrajna alföldi területét példaként véve, milyen összefüggés van a keletkezés, a felszíni formák, a magasság és az őket alkotó kőzetek között!
151. Térkép segítségével magyarázd meg, hogy a földkéreg mely részéhez kötődnek a földrengések Ukrajna területén. Mivel magyarázható ez?
152. Térkép segítségével magyarázd meg, hogy a földkéreg mely részéhez kötődnek Ukrajna területén a vulkánok elhelyezkedése. Mivel magyarázható ez?

153. Térkép segítségével magyarázd meg az üledékes ásványkincsek elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!
154. Térkép segítségével magyarázd meg a magmatikus eredetű ásványi kincsek elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!
155. Térkép segítségével magyarázd meg, hogy miben különbözik a Krími-hegység északi és déli oldalának felszíni és geológiai felépítése?
156. A geológiai térképen jellemezd és magyarázd meg az antropogén domborzatformák elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén.

4. szint:

157. Jellemezd az Ukrajna területén lévő szerkezeti egységek geológiai felépítésének sajátosságait!
158. Írd le az Ukrajna területén lévő gyűrt képződménye geológiai felépítésének sajátosságait!
159. Magyarázd meg a tektonikai egységek felépítésében rejlő különbségeket: kristályos masszívum, gyűrt területek!
160. Magyarázd meg a tektonikai egységek felépítésében rejlő különbségeket: kristályos masszívum, lemez!
161. Magyarázd meg, milyen tényezők játszottak közre abban, hogy Ukrajna területén a kréta-, paleogén- és neogén kori üledékek vannak leginkább elterjedve!
162. Magyarázd meg, hogy a külső erők hatására, hogyan pusztulnak le a gyűrt képződmények, és hogyan alakulnak ki az üledékes kőzetek!
163. A geológiai és a domborzati térkép segítségével magyarázd meg konkrét példákon, hogy milyen összefüggés van a domborzat és a geológiai felépítés között Ukrajna területén!
164. Jellemezd az Ukrajna területén megtalálható földkéreg típusokat!

7. TÉMA: ÁSVÁNYI- ÉS NYERSANYAGFORRÁSOK

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

165. Ukrajna szénmedencéihez tartoznak:
a) Donyeci; b) Lviv-Volinyi; c) Fekete-tengermelléki
166. Ukrajna gáz- és olajrégióihoz tartozik:
a) Fekete-tengermelléki — Krími
b) Dnyeperi-Donyeci
c) Bilozerszkai
167. Ukrajna vasércmedencéihez tartoznak:
a) Krivij-rih; c) Nyikopoli;
b) Kremencsugi; d) Donyeci.
168. Ukrajna mangánérc medencéihez tartoznak:
a) Nyikopoli; b) Velikotokmaki; c) Kárpáti

2. szint:

169. Jelöld vázlattérképen a barnaszén és tőzeg lelőhelyeket!
170. Jelöld vázlattérképen a Dnyeperi-Donyeci földgáz- és kőolajmezőket!
171. Jelöld vázlattérképen a Kárpáti kőolaj- és földgáz körzet határait!
172. Jelöld vázlattérképen a Fekete-tenger-melléki- és krími kőolaj- és földgázmező határait!
173. Jelöld vázlattérképen a fontosabb kőolaj- és földgáz lelőhelyeket Ukrajna területén!
174. Jelöld vázlattérképen Ukrajna vasércmedencéit!
175. Jelöld vázlattérképen a mangánérc lelőhelyeket!
176. Jelöld vázlattérképen a nikkell- és rézérc lelőhelyeket Ukrajnában!
177. Jelöld vázlattérképen a titán- és higany lelőhelyeket Ukrajnában!
178. Jelöld vázlattérképen az arany lelőhelyeket Ukrajnában!
179. Jelöld vázlattérképen a kősó lelőhelyeit Ukrajnában!
180. Jelöld vázlattérképen a kálisó lelőhelyeit Ukrajnában!
181. Jelöld vázlattérképen a kaolin lelőhelyeit Ukrajnában!
182. Jelöld vázlattérképen a tűzálló agyag lelőhelyeit Ukrajnában!

183. Jelöld vázlattérképen a tőzeg lelőhelyeit Ukrajnában!
184. Jelöld vázlattérképen az ezüst lelőhelyeit Ukrajnában
185. Jelöld vázlattérképen a gránit és a labradorit lelőhelyeit Ukrajnában!
186. Jelöld vázlattérképen a legfontosabb ásványvízforrások lelőhelyeit Ukrajnában!
187. Jelöld vázlattérképen a fontosabb ásványkincsek lelőhelyeit megyénkben!

3. szint:

188. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd Ukrajna ásványi kincsekkel való ellátottságát!
189. Az atlasz megfelelő térképének segítségével, magyarázd meg, mivel függ össze Ukrajna ásványkincseinek sokszínűsége!
190. Az atlasz megfelelő térképének segítségével jellemezd milyen főbb csoportba tartoznak Ukrajna ásványkincsei, és miben rejlik elhelyezkedésük sajátossága!
191. Az atlasz megfelelő térképének segítségével, jellemezd, milyen tektonikai szerkezetekhez tartoznak Ukrajna vasércmedencéi!
192. Az atlasz megfelelő térképének segítségével, jellemezd a nem érces ásványi kincsek elhelyezkedésének törvényszerűségeit!
193. Az atlasz megfelelő térképének segítségével, jellemezd az érces ásványi kincsek elhelyezkedését Ukrajnában.
194. Az atlasz megfelelő térképének segítségével, jellemezd a színesfémek elhelyezkedésének sajátosságait Ukrajna területén!
195. Az atlasz térképének segítségével jellemezd a kősó és kálisó lelőhelyei elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajnában!
196. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd meg az építőipar alapanyagainak elterjedési sajátosságait Ukrajnában!
198. Az atlasz megfelelő térképének segítségével jellemezd az ásványvizek és gyógyforrások elhelyezkedésének

sajátosságait Ukrajnában!

199. Jellemezd és magyarázd meg az ásványi kincsek elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!
200. Magyarázd meg a szénmedencék elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!

4. szint:

201. Hasonlítsd össze a nyersanyaglelőhelyek, a kristályos masszívumok és a szerkezeti törések elhelyezkedését Ukrajna geológiai szerkezeti egységein. Konkrét példák segítségével vond le a következtetéseket!
202. Hasonlítsd össze az ásványkincsek összetételét az Ukrán Kárpátokban és a Krími-hegység területén! Vond le a megfelelő következtetést!
203. Jellemezd az ásványkincsek lelőhelyeit lakóhelyed környezetében! Adj róluk gazdasági értékelést!
204. Jellemezd a nyersanyagok hasznosításából eredő problémákat Ukrajnában! Tegyél javaslatot a problémák megoldására!
205. Jellemezd az ásványi kincsek ésszerű hasznosításának lehetőségeit Ukrajnában!

8. TÉMA: ÉGHAJLATI FELTÉTELEK ÉS SAJÁTOSSÁGOK

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

206. Az éghajlat kontinentális jellege Ukrajnában növekszik:
a) Nyugatról-keletre; c) Északnyugatról-délkeletre;
b) Északról-délre; d) Délkeletről-északnyugatra.
207. A csapadék eloszlásának legfontosabb törvényszerűsége Ukrajna területén:
a) délnyugatról-délkeletre kevesebb
b) délnyugatról-délkeletre több
c) nyugatról-keletre kevesebb
d) egyenletes a csapadékmennyiség Ukrajna területén egész évben
208. Ukrajnában a legtöbb csapadékot itt mérik:
a) Ukrán Kárpátokban
b) Fekete-tengermelléki alföldön
c) Azovi-tenger partvidékén
d) Polisszjai alföldön
209. Ukrajnában a legkevesebb csapadékot itt mérik:
a) az Azovi- és a Fekete-tenger partvidékén
b) a Krími-hegységben
c) a Donyeci-medencében
d) a Kárpátaljai-alföldön

2. szint:

210. Jelöld vázlattérképen Ukrajnának azt a részét, amelyik a legtöbb napsugárzást kapja!
211. Jelöld vázlattérképen, Ukrajna melyik része kapja a legkevesebb napsugárzást!
212. Jelöld vázlattérképen, Ukrajna melyik része kapja a legtöbb csapadékot!
213. Jelöld vázlattérképen, Ukrajna melyik része kapja a legkevesebb csapadékot!
214. Jelöld vázlattérképen nyilakkal a szél irányát télen Ukrajna területén!

215. Jelöld vázlatterképen nyilakkal a szél irányát nyáron Ukrajna területén!

3. szint:

216. Az atlasz segítségével jellemezd a napsugárzás eloszlását Ukrajna területén!
217. Az atlasz segítségével jellemezd az Ukrajna területén uralkodó légtömegeket!
218. Az atlasz megfelelő térképének segítségével jellemezd a nedvességmérleg területi eloszlásátUkrajnában
219. Az atlasz segítségével jellemezd a csapadék eloszlását Ukrajna területén!
220. Az atlasz segítségével jellemezd a középhőmérsékletek januári eloszlását Ukrajna területén!
221. Az atlasz segítségével jellemezd a középhőmérsékletek júliusi eloszlását Ukrajna területén!
222. Jellemezd a szinoptikus térképet! Készíts időjárás előrejelzést!
223. Az atlasz segítségével jellemezd a csapadék eloszlás és a felszíni domborzat kapcsolatát Ukrajna területén!
224. Térkép segítségével magyarázd meg az éghajlat fontosabb összetevőinek hatását Ukrajna éghajlati adottságaira!
225. Az atlasz segítségével magyarázd meg az időjárás káros jelenségeinek térbeli törvényszerűségeit Ukrajnában!
226. Az atlasz segítségével magyarázd meg, milyen tényezők alakítják a júliusi izotermát Ukrajna területén!
227. Az atlasz segítségével magyarázd meg, milyen tényezők alakítják a januári izotermát Ukrajna területén!

4. szint:

228. Jellemezd, hogyan befolyásolja Ukrajna területének éghajlatát a földrajzi fekvés!
229. Jellemezd a fontosabb légköri mozgásokat Ukrajna területe fölött télen!
230. Jellemezd a fontosabb légköri mozgásokat Ukrajna területe fölött nyáron!

231. Jellemezd a domborzat éghajlat alakító hatását Ukrajnában!
232. Jellemezd az éghajlat hatását az ember gazdasági tevékenységére!
233. Jellemezd az éghajlat szerepét Ukrajna területének természeti-területi komplexumainak kialakításában!
234. Magyarázd meg a kontinentális éghajlat változását Ukrajna területén északnyugatról-délkelet felé haladva!
235. Magyarázd meg, milyen adatok alapján lehet 3-4 nappal előre időjárás előrejelzést készíteni! Készíts példát!
236. Magyarázd meg, milyen időjárás alakul ki Ukrajna területén a ciklonok áthaladásakor!
237. Magyarázd meg, milyen időjárás alakul ki Ukrajna területén az anticiklonok áthaladásakor.!
238. Magyarázd meg, milyen időjárás alakul ki Ukrajna területén a légköri frontok áthaladásakor!
239. Magyarázd meg, milyen sajátos éghajlati folyamatok játszódnak le Ukrajna tengeremelléki területein.
240. Magyarázd meg, milyen hatással van a domborzat a csapadék eloszlására Ukrajnában.
241. Jellemezd Ukrajna éghajlatának energiaforrásait.

9. TÉMA: FELSZÍNI VIZEK

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

242. Melyik óceán vízgyűjtő területéhez tartoznak Ukrajna folyói?

a) Csendes-óceán;	c) Atlanti-óceán;
b) Északi-Jeges-óceán;	d) Indiai-óceán.
243. A legnagyobb Duna-melléki tavak közé tartoznak:

a) Jalpuh;	d) Szinevír
b) Kuhurluj!	e) Nebeli;
c) Kahul;	f) Versina
244. Ukrajna legnagyobb édesvizű tava:

a) Jalpuh;	c) Szinevír;
b) Szvityaz;	d) Donuzla.

245. Ukrajna leghosszabb folyója:
 a) Dnyeper; b) Dnyeszter; c) Déli-Bug
 d) Prut; e) Duna.
246. A legnagyobb csatorna Ukrajnában:
 a) Sziverszkij Donec- Donbasz; c) Dnyeper-Krivij-Rih
 b) Dnyeper- Donbasz; d) Észak-Krími csatorna
247. Ukrajna folyóinak többsége ilyen táplálású:
 a) légköri csapadék; b) felszín alatti vizek; c) gleccser.
248. Melyik a legnagyobb artézi medence Ukrajna északi részén?
 a) a Dnyeper-Donyeci
 b) a Voliny-Podóliai
 c) Feket-tenger-melléki
249. A legnagyobb artézi medence Ukrajnában:
 a) Dnyeper-Doneci; d) Kárpátaljai;
 b) Voliny-Podóliai; e) Észak-Krími;
 c) Feket-tenger-melléki; f) Azovmelléki.

2. szint:

250. Tüntesd fel a vázlattérképen Ukrajna legnagyobb folyóit.
251. Tüntesd fel a vázlattérképen a Dnyeper mellékfolyóit!
252. Tüntesd fel a vázlattérképen a Dnyeszter mellékfolyóit!
253. Tüntesd fel a vázlattérképen Ukrajna legnagyobb csatornáit!
254. Tüntesd fel a vázlattérképen Ukrajna legnagyobb tavait!
255. Tüntesd fel a vázlattérképen Ukrajna legnagyobb víztározóit!
256. Tüntesd fel a vázlattérképen a legfontosabb artézi medencéket Ukrajnában!
257. Tüntesd fel a vázlattérképen a Dnyeper víztározóit!
258. Tüntesd fel a vázlattérképen Ukrajna mocsaras területeit!
259. Tüntesd fel a vázlattérképen megyénk legnagyobb folyóit és tavait!
260. Tüntesd fel a vázlattérképen az egyforma keletkezésű tavakat Ukrajna területén!

3. szint:

261. Térkép segítségével jellemezd a felszín alatti vizek elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!
262. Térkép segítségével nevezd meg a legfontosabb folyómedencéket Ukrajna területén, adj róluk rövid jellemzést!
263. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést a Dnyeper folyórendszeréről!
264. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést a Sziverszkij Donec folyórendszeréről!
265. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést a Déli-Bug folyórendszeréről!
266. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést a Dnyeszter folyórendszeréről!
267. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést a Duna folyórendszeréről!
268. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést Ukrajna legnagyobb csatormarendszereiről!
269. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést a felszín alatti vizek elhelyezkedésének törvényszerűségeiről!
270. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést az artézi medencék elhelyezkedésének törvényszerűségeiről!
271. Térkép segítségével készíts földrajzi jellemzést a mocsarak elhelyezkedésének törvényszerűségeiről!
272. Térkép segítségével hasonlítsd össze Ukrajna déli és északi területeinek vízellátottságát! Magyarázd meg a különbségek okait!
273. Térkép segítségével hasonlítsd össze Ukrajna nyugati és keleti területeinek vízellátottságát. Magyarázd meg a különbségek okait!

4. szint:

274. Jellemezd Ukrajna vízrajzát!
275. Adj gazdasági jellemzést Ukrajna vízkészleteiről!
276. Magyarázd meg a felszíni vizek elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!

277. Magyarázd meg a felszín alatti vizek elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!
278. Magyarázd meg Ukrajna folyóinak vízjárását!
279. Magyarázd meg Ukrajna domborzatának a felszíni vizeire gyakorolt hatását!
280. Magyarázd meg Ukrajna éghajlatának a felszíni vizek elhelyezkedésére gyakorolt hatását!
281. Mutasd be a Dnyeper jelentőségét Ukrajna gazdaságában!
282. Mutasd be az Ukrajna folyóin levő víztározók gazdasági szerepét!
283. Jellemezd a tavak elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajnában! Magyarázd meg területi sajátosságait.
284. Készíts gazdasági értékelést Ukrajna vízkészleteiről! Magyarázd meg területi sajátosságait!
285. Magyarázd meg a folyók és a tavak vízjárásának összefüggését a felszín alatti vizekkel!
286. Magyarázd meg, hogy Ukrajna mely területein és miért jelentős a mocsarak részaránya!
287. Magyarázd meg, hogyan befolyásolják a domborzat fejlődését Ukrajna területén a folyóvizek!
288. Jellemezd a felszín alatti vizek jelentőségét! Melyek a legfontosabb fajtái a gazdaság és a lakosság szempontjából!
289. Jellemezd az Ukrajna vízkészletével kapcsolatos legfontosabb ökológiai problémákat! Javasolj ésszerű megoldásokat kezelésükre!

10. TÉMA: TALAJOK, FÖLDKÉSZLETEK

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

290. Ukrajna vegyes erdők övezetének talajtípusa:
a) podzolos gyeptalaj;	d) szürke erdei talaj;
b) réti öntéstalaj;	e) feketeföld;
c) mocsaras talaj;	f) vörös talaj.

291. Ukrajna sztyeppes zónájának legfontosabb talajtípusa:
a) tipikus feketeföld; d) gesztenyebarna talaj;
b) közönséges feketeföld; e) barna talaj.
c) déli feketeföld;
292. Ukrajna erdőssztyeppes övezetének legjellemzőbb talajtípusa:
a) szürke erdei talaj; d) szoloncsák;
b) podzolos feketeföld; e) barna talaj.
c) réti feketeföld;
293. Ukrajna mezőgazdasága a legfejlettebb:
a) az erdőssztyeppes övezetben
b) a sztyeppes övezetben
c) a vegyes erdők övezetében
d) az Ukrán Kárpátokban
e) a Krími-hegységben

2. szint:

294. Jelöld vázlattérképen a vegyes erdők övezetének legelterjedtebb talajait!
295. Jelöld vázlattérképen az erdőssztyepp övezetének legelterjedtebb talajtípusait!
296. Jelöld vázlattérképen az erdőssztyepp övezetének legelterjedtebb talajtípusait!
297. Jelöld vázlattérképen környezeted legelterjedtebb talajtípusait!
298. Jelöld vázlattérképen a legfontosabb azonális talajtípusokat Ukrajna területén!

3. szint:

299. Az atlasz segítségével nevezd meg Ukrajna talajainak genetikai típusait és adj róluk rövid jellemzést!
300. Az atlasz segítségével nevezd meg Ukrajna zonális talajtípusait és adj róluk rövid jellemzést!
301. Magyarázd meg, Ukrajna melyik régiójában használják a talaj meliorációját a leggyakrabban és miért?

4. szint:

302. Jellemezd a talajképződés tényezőit Ukrajna területén.
303. Jellemezd a talajok elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajnában!
304. Jellemezd a talaj meliorációjának fontosabb módjait Ukrajna területén és magyarázd meg az okait!
305. Hasonlítsd össze Ukrajna talajainak fizikai és kémiai tulajdonságait!
306. Adj gazdasági értékelést Ukrajna különböző talajtípusairól!
307. Adj jellemzést Ukrajna talajtartalékairól!
308. Adj jellemzést Ukrajna hegyvidékeinek talajairól — Ukrán Kárpátok és a Krími-hegység!
309. Magyarázd meg a feketeföld különböző típusai területi elhelyezkedésének sajátosságait Ukrajnában!
310. Jellemezd azokat a természeti és antropogén tényezőket, amelyek a különböző talajok elhelyezkedésében játszanak szerepet Ukrajna területén!
311. Jellemezd a talajkészlet racionális hasznosításának lehetőségeit!
312. Jellemezd Ukrajna talajellátottságát!
313. Jellemezd Ukrajna különböző zónáinak talajkészletét!
314. Jellemezd az ember gazdasági tevékenységének hatását Ukrajna talajtartalékaira!

11. TÉMA: A NÖVÉNYZET

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

315. Ukrajna erdőinek összterülete:
 - a) közel 10 millió ha;
 - b) közel 60 millió ha;
 - c) 603 700 km²;
 - d) 5 millió ha.
316. A legnagyobb erdőterülettel rendelkezik Ukrajnában:
 - a) az Ukrán Kárpátok;
 - b) a Krími-hegység;
 - c) az erdőössztyepp övezet;
 - d) a sztyepp övezet.

317. A vegyes erdők leggyakoribb lomblevelű fafajtaí:
a) tölgy; d) akác;
b) nyárfa; e) bükk;
c) lucfenyő; f) nyírfa.
318. Az erdőssztyepp flórájának legtipikusabb képviselője
Ukrajnában:
a) erdei fenyő; c) tölgy;
b) ciprus; d) mogyoró.

2. szint:

319. Jelöld Ukrajna vázlattérképén a mocsári
növénytársulások által elfoglalt területeket!
320. Jelöld Ukrajna vázlattérképén a vegyes erdők
növénytársulásai által elfoglalt területeket!
321. Jelöld Ukrajna vázlattérképén a sztyeppi
növénytársulások által elfoglalt területeket!
322. Jelöld Ukrajna vázlattérképén a lomblevelű
erdők növénytársulásai által elfoglalt területeket!
323. Jelöld Ukrajna vázlattérképén a rétek és füves puszták
növénytársulásai által elfoglalt területeket!
324. Jelöld a vázlattérképen az erdőterületeket!
325. Jelöld a vázlattérképen a sztyeppi növényzettel borított
területeket!

3. szint:

326. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd
meg a növénytársulások kialakulásának okait és
sokféleségét az Ukrán Polisszján!
327. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd
meg a növénytársulások kialakulásának okait és
sokféleségét az erdőssztyepp övezetben!
328. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd
meg a növénytársulások kialakulásának okait és
sokféleségét a sztyeppes zónában!
329. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd
meg a növénytársulások kialakulásának okait és
sokféleségét az Ukrán Kárpátokban!

330. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának okait és sokféleségét a Krími-hegységben!
331. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd meg milyen törvényszerűségek alapján fordulnak elő a különböző növények Ukrajna alföldi területein!
332. Az atlasz megfelelő térképének segítségével magyarázd meg milyen törvényszerűségek alapján fordulnak elő a különböző növények a Krími-hegységben!
333. Az atlasz megfelelő térképének segítségével, magyarázd meg milyen törvényszerűségek alapján fordulnak elő a különböző növények az Ukrán Kárpátokban!

4. szint:

334. Jellemezd és magyarázd meg a különböző növényzet előfordulásának sajátosságait Ukrajna területén!
335. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának feltételeit Ukrajna erdővel borított területein!
336. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának feltételeit Ukrajna erdőssztyeppes területén!
337. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának feltételeit Ukrajna sztyeppes területén!
338. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának feltételeit Ukrajna rétek által borított területein!
339. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának feltételeit Ukrajna mocsaras területein!
340. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának feltételeit Ukrajna folyóinak árterein!
341. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások kialakulásának feltételeit Ukrajna tengerparti területein!
342. Jellemezd a szélességi zonalitás sajátosságait
Ukrajnában!
343. Jellemezd és magyarázd meg a növénytársulások elhelyezkedésének sajátosságait a hegységekben!

354. A megfelelő egyezményes jel segítségével tüntesd fel a vázlattérképen a tenger élővilágának tipikus képviselőit és elterjedési területeiket!
355. A megfelelő egyezményes jel segítségével tüntesd fel a vázlattérképen az Ukrajnában élő édesvízi állatvilág tipikus képviselőit és elterjedési területeiket!

3. szint:

356. A megfelelő térképek segítségével jellemezd az állatvilág elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna alföldi területein.
357. A megfelelő térképek segítségével jellemezd az állatvilág előfordulásának törvényszerűségeit Ukrajna hegyvidéki területein!
358. A megfelelő térképek segítségével mutasd be az Ukrán Polisszja állatvilágának faji sokszínűségét!
359. A megfelelő térképek segítségével mutasd be a sztyeppi területek állatvilágának faji sokszínűségét!
360. A megfelelő térképek segítségével mutasd be a mocsaras területek állatvilágának faji sokszínűségét!
361. A megfelelő térképek segítségével mutasd be az édesvizek állatvilágának faji sokszínűségét!
362. A megfelelő térképek segítségével mutasd be a tengeri élővilág állatvilágának faji sokszínűségét!

4. szint:

363. Jellemezd a tipikus állatvilág előfordulásának törvényszerűségeit Ukrajna területén!
364. Mutasd be az ember gazdasági tevékenysége következtében végbement változásokat Ukrajna állatvilágában!
365. Magyarázd meg az állatvilág racionális és megfelelő felhasználásának fontosságát!
366. Jellemezd, és konkrét példán mutasd be az állatvilág összetételében mutatkozó különbségeket Ukrajna területén!
367. A megfelelő térképek segítségével mutasd be a talajtípusok, növények és állatok előfordulásának törvényszerűségeit Ukrajnában!

368. Megfelelő térképek segítségével hasonlítsd össze az Ukrán Kárpátok és a Krími-hegység állatvilágát!
369. Megfelelő térképek segítségével hasonlítsd össze a Fekete- és az Azovi-tenger állatvilágát!

13. TÉMA: KEDVEZŐTLEN TERMÉSZETI JELENSÉGEK

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

370. A kedvezőtlen természeti jelenségek közé tartoznak:
- a) erózió;
 - b) csuszamlás;
 - c) karsztosodás;
 - d) elmocsarasodás és elárasztás;
 - e) felhőszakadás;
 - f) havazás.
371. Kedvezőtlen időjárási jelenségek:
- a) por- és homokvihar;
 - b) záporok, esők;
 - c) jégeső;
 - d) szárazság;
 - e) kiszáradás;
 - f) elsivatagosodás.
372. A talajok kimosódásával járó természetföldrajzi jelenségek:
- a) erózió;
 - b) csuszamlás;
 - c) lavina.
373. A hegy- és domboldalak átalakulásával és áthelyeződésével járó kedvezőtlen természetföldrajzi jelenségek:
- a) erózió;
 - b) csuszamlás;
 - c) lavina.

2. szint:

374. Jelöld a vázlattérképen azokat a területeket, ahol a leggyakrabban fordul elő szárazság!
375. Jelöld a vázlattérképen azokat a területeket, ahol a leggyakrabban fordul elő porvihar!
376. Jelöld a vázlattérképen a karsztos felszíni formák előfordulási területeit!
377. Jelöld a vázlattérképen Ukrajnának azokat a területeit, amelyekre az elmocsarasodás jellemző!
378. Jelöld a vázlattérképen azokat a területeket, ahol a leggyakrabban fordul elő a talajok elszikesedése!

379. Jelöld a vázlatterképen azokat a területeket, ahol a leggyakrabban fordulnak elő eróziós jelenségek!

3. szint:

380. Az atlasz segítségével magyarázd meg, hol és milyen feltételek mellett alakulnak ki csuszamlások!
381. Az atlasz segítségével magyarázd meg, hol és milyen feltételek mellett alakulnak ki lavinák Ukrajna területén!
382. Az atlasz segítségével magyarázd meg, hol és milyen adottságoknak köszönhetően alakulnak ki a karsztos jelenségek Ukrajna területén!
383. Az atlasz segítségével magyarázd meg, hol és milyen adottságoknak köszönhetően történik elmocsarasodás Ukrajnában!
384. Az atlasz segítségével magyarázd meg, hol és milyen feltételek mellett megy végbe a talaj elszikesedése Ukrajna területén!
385. Az atlasz segítségével magyarázd meg, hol és milyen feltételek mellett alakulnak ki por- és homokviharok Ukrajna területén!
386. Az atlasz segítségével magyarázd az eróziós folyamatok széleskörű elterjedésének okait Ukrajna területén!

4. szint:

387. Jellemezd a kedvezőtlen természeti jelenségek kialakulásához vezető okokat Ukrajna területén!
388. Jellemezd a kedvezőtlen természeti jelenségek legfontosabb megelőzési lehetőségeit országunkban!
389. Magyarázd meg a kedvezőtlen természeti jelenségek térbeli kialakulásának törvényszerűségeit Ukrajnában!
390. Jellemezd és magyarázd meg, milyen eróziós jelenségeket tekintünk kedvezőtleneknek és miért!
391. Jellemezd és magyarázd meg, mi váltja ki az erózió folyamatának növekedését Ukrajna területén!
392. Jellemezd és magyarázd meg, hol és milyen feltételek mellett alakulnak ki a csuszamlások és iszapfolyások!
393. Jellemezd, milyen kedvezőtlen természeti jelenségek sújtják lakóhelyedet, és hogyan lehet ezeket megelőzni!

394. Jellemezd a következő jelenségek okait és sajátosságait: zápor, eső és jegeseső. Példával mutass rá, milyen károkat okoznak ezek a jelenségek a gazdaságnak!
395. Jellemezd a következő jelenségek okait és sajátosságait: kiszáradás és szárazság. Konkrét példával magyarázd meg, milyen károkat okoznak a gazdaságnak!
396. Jellemezd a következő jelenségek okait és sajátosságait: por- és homokvihar. Konkrét példával magyarázd meg, milyen károkat okoznak a gazdaságnak!
397. Jellemezd a homokkifúvás okait, sajátosságait! Konkrét példával mutass rá, milyen károkat okoz a gazdaságnak!

**14. TÉMA: TERMÉSZETI-TERÜLETI
KOMPLEXUMOK ÉS UKRAJNA
TERMÉSZETFÖLDRAJZI FELOSZTÁSA
1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!**

398. Ukrajna természeti vidékeihez tartozik:
a) vegyes erdők öve;	e) hegyvidéki öv;
b) erdőssztyeppi öv;	f) arktikus öv;
c) sztyeppi öv;	g) ipari zóna.
399. Ukrajna antropogén vidékeihez tartozik:
a) ipari öv;	e) erdőgazdasági öv;
b) rekreáció öv;	f) vízgazdasági öv;
c) természetvédelmi öv;	g) sztyeppi öv.
d) mezőgazdasági öv;	
400. A táj antropogén összetevői közé tartozik:
a) lakott település;	e) mezőgazdasági terület
b) bányák;	f) domborzat;
c) utak;	g) meliorációs rendszer;
d) mesterséges víztározók;	h) éghajlat.
401. A táj természeti összetevői közé tartoznak:
a) ásványok;	e) talajok;
b) domborzat;	f) növényzet, állatvilág;
c) éghajlat;	g) lakott települések;
d) vizek;	h) ásványi- és energiaváltozás.

402. Ukrajna természetföldrajzi zónáihoz tartozik:
- a) a Kelet-európai-síkság déli része; d) vegyes erdők öve
 - b) Ukrán Kárpátok
 - c) a Krími-hegység
 - d) a vegyes erdők öve
 - e) az erdőssztyepp öve
 - f) sztyeppi öv

2. szint:

403. Jelöld a vázlatterképen azokat a helyeket, ahol az antropogén táj a legnagyobb területeket foglalja el Ukrajnában!
404. Jelöld a vázlatterképen azokat a helyeket, ahol a glaciális felszíni formák a legelterjedtebbek Ukrajna területén!
405. Jelöld a vázlatterképen Ukrajna természetföldrajzi öveit

3. szint:

406. Térkép segítségével jellemezd a felszíni formaegyüttesek elhelyezkedésének törvényszerűségeit Ukrajna területén!
407. Térkép segítségével hasonlítsd össze a Krími-hegység déli és északi oldalán lévő tájak felszíni formáit! Magyarázd meg a különbségeket!
408. Térkép segítségével jellemezd és magyarázd meg, mely felszíni formaegyüttesek legelterjedtebbek Ukrajnában!
409. Az atlasz tematikus térképei segítségével jellemezd Ukrajna mely természeti-területi komplexumait hasznosítja legnagyobb mértékben az ember!
410. Az atlasz tematikus térképei segítségével jellemezd, Ukrajna mely természeti-területi komplexumait érte a legnagyobb mértékben az antropogén hatás!

4. szint:

411. Magyarázd meg, milyen elvek alapján alakították ki Ukrajnában a természetföldrajzi területeket és nevezd meg azokat!

412. Jellemezd, milyen természetföldrajzi területeken és zónákban fekszik Ukrajna! Magyarázd meg a felszíni formák, tájak elhelyezkedésének területi sajátosságait!
413. Magyarázd meg, mely jellemzők alapján csoportosítják Ukrajnában a felszíni formaegyütteseket!
414. Jellemezd és magyarázd meg az Ukrajna síkvidéki területein található felszíni formaegyüttesek sajátos vonásait és elterjedési területüket!
415. Jellemezd és magyarázd meg az Ukrán Kárpátok területén található felszíni formaegyüttesek sajátos vonásait és elterjedési területüket!
416. Jellemezd és magyarázd meg a Krími-hegység területén található felszíni formaegyüttesek sajátos vonásait és elterjedési területüket!
417. Magyarázd meg, mely jellemzők alapján csoportosítják Ukrajnában a természetföldrajzi körzeteket!
418. Magyarázd meg, hogy milyen különbségek vannak Ukrajna alföldi területein belül a felszíni formaegyüttesek elhelyezkedésében!
419. Magyarázd meg, hogy milyen különbségek vannak az Ukrán Kárpátok és a Krími-hegység felszíni formaegyütteseinek elhelyezkedésében!
420. Magyarázd meg, a felszíni formaegyüttesek elhelyezkedésének fontosabb törvényszerűségeit Ukrajnában!
421. Jellemezd környezeted természeti összetevőit! Magyarázd meg, milyen helyet foglal el Ukrajna természetföldrajzi felosztásában!
422. Jellemezd az Ukrajna természeti-területi komplexumait alakító tényezőket!
423. Jellemezd Ukrajna tájainak az antropogén időszakban történő fejlődését!
424. Jellemezd és magyarázd meg az ember gazdasági tevékenységének hatását Ukrajna tájaira!

425. Jellemezd és magyarázd meg konkrét példák segítségével a természeti-területi komplexumok összetevőinek kölcsönhatásait!
426. Világítsd meg, Ukrajna jelenlegi arculata melyik periódusban alakult ki! Készíts róla rövid jellemzést!

15. TÉMA: VEGYES ERDŐK ÖVE

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

427. Az Ukrán Polisszjából a legtöbbet a következő területek foglalják el:
- a) az alföldek;
 - b) a felföldek;
 - c) a hátságok;
 - d) a hegyvidékek.
428. Az Ukrán Polisszja legmagasabb pontja itt van:
- a) Szlovecsán-Ovrucsi-hátság
 - b) Volinyi-vonulat
 - c) Voronyezsi-kristályos-masszívum
429. Az Ukrán Polisszja legjellemzőbb talajtípusa:
- a) a podzolos gyeptalaj
 - b) a feketeföld különböző típusai
 - c) a gesztenyebarna talaj különböző típusai
 - d) a szürke erdőtalaj.

2. szint:

430. Jelölj a vázlattérképen olyan lakott településeket, melyek közel vannak az Ukrán Polisszja déli részéhez!
431. Jelöld a vázlattérképen az Ukrán Polisszja domborzatának fontosabb felszíni formáit!
432. Jelöld a vázlattérképen az Ukrán Polisszja legelterjedtebb talajtípusait!
433. Jelöld a vázlattérképen az Ukrán Polisszja legnagyobb folyóit!
434. Jelöld a vázlattérképen az Ukrán Polisszja legnagyobb tavait és víztározóit.!
435. Jelöld a vázlattérképen a természetvédelmi területeket az Ukrán Polisszja területén!

436. Jelöld a vázlatterképen az Ukrán Polisszja élővilágának jellegzetes növényeit.!

3. szint:

437. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd az Ukrán Polisszja domborzatát, éghajlatát, belvizeit, magyarázd meg kölcsönhatásukat!
438. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd az Ukrán Polisszja földrajzi fekvését! Magyarázd meg annak hatását a terület természeti összetevőire!
439. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg az Ukrán Polisszja domborzatának fontosabb vonásait!
440. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd az Ukrán Polisszja fontosabb természetföldrajzi komplexumait!
441. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg az Ukrán Polisszja éghajlatának fontosabb vonásait!
442. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd az Ukrán Polisszja belvizeit!
443. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg az Ukrán Polisszja talajtípusainak előfordulási helyeit!
444. Az atlasz térképeinek segítségével határozd meg a vegyes erdők zónájának déli határait!

4. szint:

445. Jelöld Ukrajna vázlatterképén azokat a területeket, amelyeket lomblevelű erdők borítanak!
446. Jellemezd az Ukrán Polisszja felszíni formáit!
447. Adj gazdasági jellemzést az Ukrán Polisszja természeti adottságairól és erőforrásairól!
448. Jellemezd és magyarázd meg az ember gazdasági tevékenységének hatását az Ukrán Polisszja természeti összetevőire! Tárd fel a negatív következmények megelőzéséhez szükséges lépéseket!
449. Jellemezd az Ukrán Polisszja természetvédelmi területeit!
450. Jellemezd az Ukrán Polisszja specializálódott (szakosodott) mezőgazdasági ágainak fejlődési feltételeit!

472. Jelöld a vázlatterképen a fontosabb talajtípusokat a sztyeppi övben!
473. Jelöld a vázlatterképen a legnagyobb természetvédelmi területeket a sztyeppi övben!
474. Jelöld a vázlatterképen a sztyepp élővilágának jellegzetes növényeit!

3. szint:

475. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd a sztyepp domborzatát, éghajlatát, belvizeit! Magyarázd meg kölcsönhatásaikat!
476. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd a sztyepp földrajzi fekvését! Magyarázd meg hatását a terület természeti összetevőire!
477. Térkép segítségével magyarázd meg a sztyeppi öv éghajlatának sajátosságait!
478. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg a sztyepp talajtípusainak elhelyezkedését.
479. Térkép segítségével határozd meg Ukrajna sztyeppi övének déli határait!

4. szint:

480. Jellemezd a sztyeppi öv természeti összetevőit!
481. Adj gazdasági jellemzést a sztyepp természeti adottságairól és erőforrásairól!
482. Jellemezd és magyarázd meg az ember gazdasági tevékenységének hatását a sztyepp természeti összetevőire! Tárd fel a negatív következmények megelőzéséhez szükséges lépéseket!
483. Jellemezd Ukrajna sztyeppi övezetének természetvédelmi területeit!
484. Jellemezd Ukrajna sztyeppi övében a gazdaság specializálódásának (szakosodásának) lehetőségeit!
485. Jellemezd az Ukrajna sztyepp övében alkalmazott természetvédelmi és meliorációs eljárásokat!

18. TÉMA: AZ UKRÁN-KÁRPÁTOK

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

486. A jelenleg alkalmazott természetföldrajzi felosztás értelmében az Ukrán-Kárpátok:
- természetföldrajzi terület
 - természetföldrajzi megye
 - természetföldrajzi tartomány
 - természetföldrajzi zóna
487. Az Ukrán-Kárpátok ennek a tektonikai szerkezetnek a része:
- az alpi-himalájai-hegységrendszer
 - a Kelet-európai-síkság
 - az ukrán pajzs
488. Az Ukrán-Kárpátok éghajlatának alakításában szerepet játszó tényezők:
- a hegyoldalak kitettsége és tengerszint feletti magassága
 - a hőmérséklet és csapadékmennyiség változása a magasság változásával
 - a Kelet-európai-síkság közelsége
 - a terület mérsékelt övön belüli elhelyezkedése
489. Az Ukrán-Kárpátok magassági tagozódásában a következő zónákat figyelhetjük meg:
- lomblevelű erdő, luc- és erdeifenyő erdők, hegyi rétek
 - gleccserek, hegyi rétek, lomblevelű erdők, fenyvesek
 - magashegyi puszták, hegyi rétek, fenyvesek
490. Az Ukrán-Kárpátok legmagasabb része:
- a poloninai-csornohorai-terület
 - a rahói-csivcsini-terület
 - vulkanikus kárpáti-terület
 - előkárpáti terület
 - belső kárpátoki-terület
 - verhovinai vízválasztó terület
 - Kárpátaljai-alföld

491. Az Ukrán-Kárpátok jelentős ásványi kincsei:
- a) kőolaj, földgáz
 - b) kőszén-és barnaszén
 - c) vasérc-és mangánérc
 - d) só, kén
 - e) színesfémek és alumíniumérc
 - f) márvány és építőipari anyagok
492. Az Ukrán-Kárpátok legjellegzetesebb talajtípusai:
- a) barna podzolos
 - b) feketeföld
 - c) szürke erdőtalaj
 - d) podzolos-szürkésbarna talaj
 - e) kavicsos szürkésbarna talaj
 - f) homokos-szürkésbarna talaj
493. Az Ukrán-Kárpátokra jellemző tájtípusok:
- a) lomb- és tűlevelű erdők (fenyő, ezüstfenyő, bükk, lucfenyő)
 - b) lomblevelű erdők (tölgy, gyertyán)
 - c) rétek
 - d) mezőgazdasági területek
 - e) erdőssztyepp
 - f) száraz sztyepp

2. szint:

494. Jelöld a vázlatterképen az Ukrán-Kárpátok legnagyobb folyóit!
495. Jelöld a vázlatterképen az Ukrán-Kárpátok természetvédelmi területeit!
496. Jelöld a vázlatterképen a növényvilág legismertebb képviselőit!

3. szint:

497. Az atlasz térképének segítségével magyarázd meg az Ukrán-Kárpátok hosszan elnyúló domborzatának okát!
498. Az atlasz térképének segítségével magyarázd meg a domborzat, az éghajlat és a felszín alatti vizek járása közötti összefüggéseket az Ukrán-Kárpátokban!

499. Az atlasz térképének segítségével magyarázd meg az Ukrán-Kárpátok földrajzi fekvését és annak hatását a terület természetvilágára!
500. Az atlasz térképének segítségével magyarázd meg az Ukrán-Kárpátok tagolódását! Hogyan hat ez a természeti összetevőkre?
501. Az atlasz térképének segítségével magyarázd meg az éghajlat sajátosságait az Ukrán-Kárpátokban!
502. Az atlasz térképének segítségével magyarázd meg a talajtípusok előfordulásának törvényszerűségét az Ukrán-Kárpátokban!
503. Az atlasz térképének segítségével határozd meg az Ukrán-Kárpátok keleti határát!

4. szint:

504. Jellemezd és magyarázd meg, milyen tényezők hatása érvényesül az Ukrán-Kárpátok magashegyi övezetének kialakulásában!
505. Jellemezd az Ukrán-Kárpátok földrajzi fekvésének sajátosságait és hatását az élővilág kialakulására!
506. Jellemezd az Ukrán-Kárpátok területén pusztító természeti csapásokat! Magyarázd meg kialakulásuk okát!
507. Jellemezd és magyarázd meg, milyen kritériumok alapján különítik el az Ukrán-Kárpátok alábbi területeit: Előkárpáti-hátság, Belső-Kárpátok, Kárpátaljai-alföld. Jellemezd ezen területek fontosabb természeti összetevőit!
508. Készíts gazdasági jellemzést az Ukrán-Kárpátok természeti feltételeiről!
509. Készíts gazdasági jellemzést az Ukrán-Kárpátok természeti erőforrásairól!
510. Jellemezd az Ukrán-Kárpátok éghajlati sajátosságait. Magyarázd meg, hogy miben különbözik Ukrajna más területeinek éghajlatától, és mutass rá ennek okaira!

511. Az Ukrán-Kárpátokban több mint 1400 természetvédelmi objektum van. Jellemezd, miért van ezekre nagy szükség!
512. Jellemezd az Ukrán-Kárpátok régiójában alkalmazott természetvédelmi és meliorációs módszereket! Tegyél javaslatot a természet hatékonyabb megóvására és a jelenlegi módszerek tökéletesítésére!
513. Jellemezd az ember gazdasági tevékenységét az Ukrán-Kárpátokban és a természet megváltoztatására gyakorolt hatását!
514. Jellemezd az Ukrán-Kárpátok területén lezajló negatív természetföldrajzi folyamatokat és azok kiváltó okait! Tegyél javaslatot azok megoldására és megelőzésére!

19. TÉMA: A KRÍMI-HEGYSÉG

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

515. Tektonikai felépítés szerint a Krími-hegység része:
- a) az alpi-himalájai-hegységrendszernek
 - b) a Kelet-európai síkságnak
 - c) az Ukrán-pajzsnak
516. A Krími-hegység éghajlatának alakításában szerepet játszó tényezők:
- a) a hegyszélek kitettsége és tengerszint feletti magassága
 - b) a hőmérséklet és a csapadékmennyiség változása a magassággal
 - c) a terület mérsékelt övön belüli elhelyezkedése
 - d) a Kelet-európai-síkság közelsége
517. A Krími-hegység vonulatainak helyes megnevezése:
- a) Fő ;
 - b) Külső;
 - c) Belső;
 - d) Észak-krími;
 - e) Dél-krími.
518. A Krími-hegység jellemző magassági övei:
- a) erdők (tölgy, gyertyán, bükk, erdeifenyő, jegenyefenyő), sztyeppi legelők, hegyi-sztyeppi

legelők

- b) mediterrán jellegű erdők, hegyi-sztyeppi legelők
 - c) gleccserek, hegyi legelők, mocsarak
 - d) magashegyi puszták, hegyi legelők, fenyvesek
519. Krím legnagyobb területű természeti zónája:
- a) a Krími déli partjának szubtrópusi-mediterrán területe
 - b) a krími előhegy erdőssztyeppi területe
 - c) a Krími-hegység Fő-vonulata.
520. A Krími-hegység legmagasabban fekvő része:
- a) Fő - vonulat
 - b) Külső - vonulat
 - c) Belső - vonulat
521. A Krími-hegység jelentős ásványi kincsei:
- a) mészkő, márvány és más építőanyagok
 - b) kőolaj, földgáz
 - c) márga, mészkő, kréta
 - d) ásványvizek
 - e) kőszén- és barnaszén
522. A Krími-hegység talajai:
- a) feketeföld és karbonátos talaj
 - b) kavicsos feketeföld
 - c) kavicsos barnaföld
 - d) hegyi talaj

2. szint:

523. Jelöld vázlattérképen a Krími-hegység északi és déli határait!
524. Jelöld vázlattérképen a Krími-hegység legnagyobb természetvédelmi területeit!
525. Jelöld vázlattérképen a Krími-hegység növényvilágának legismertebb képviselőit!

3. szint:

526. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd a Krími-hegység domborzatát, éghajlatát, belvizeit és magyarázd meg kölcsönhatásaikat!

527. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg a Krími-hegység földrajzi fekvését és annak hatását a terület természetvilágára!
528. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg a Krími-hegység tagolódását! Hogyan hat ez a természeti összetevőkre?
529. Az atlasz térképeinek segítségével, jellemezd a Krími-hegység természetföldrajzi komplexumainak fontosabb összetevőit!
530. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg a Krími-hegység éghajlatának alapvető sajátosságait!
531. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg a Krími-hegység felszíni vizeinek elhelyezkedését, jellemző sajátosságait!
532. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg a Krími-hegység talajtípusai területi előfordulásaiban rejlő törvényszerűségeket!

4. szint:

533. Elemezd és magyarázd meg, milyen tényezők befolyásolják a Krími-hegységben a magashegyi övek kialakulását!
534. Jellemezd a Krími-hegység földrajzi fekvésének sajátosságait és hatását az élővilág kialakulására!
535. Készíts gazdasági jellemzést a Krími-hegység természeti feltételeiről!
536. Készíts gazdasági jellemzést a Krími-hegység természeti erőforrásairól!
537. Jellemezd a Krími-hegység éghajlati sajátosságait! Magyarázd meg, miben különbözik Ukrajna más területeinek éghajlatától! Mutass rá ennek okaira!
538. Jellemezd a Krími-hegység fontosabb talajtípusait!
539. A Krími-hegységben több mint 1400 természetvédelmi objektum van. Magyarázd meg, miért van ezekre szükség!

540. Jellemezd az ember gazdasági tevékenységét a Krími-hegységben, annak a természetre gyakorolt hatását!
541. Jellemezd az antropogén tájakat a Krími-hegységben! Magyarázd meg, milyen hatások és körülmények között alakultak ki!

20. TÉMA: AZ UKRAJNÁVAL HATÁROS TENGEREK TERMÉSZETI ERŐFORRÁSAI

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

542. A Fekete-tenger legnagyobb öble:
- a) Dzsarilhacki;
 - b) Karkinitszki;
 - c) Kalamitszki;
 - d) Feodoszijai;
 - e) Odesszai.
543. A Fekete-tenger legnagyobb limánja:
- a) Dnyeszteri;
 - b) Hadzsibeji;
 - c) Kujalnikai;
 - d) Dnyeperi.
544. A Fekete-tengert az Azovival összekötő szoros:
- a) Kercsi;
 - b) Boszporuszi;
 - c) Dardanellák;
 - d) Dzsarilhacki.
545. A Fekete-tenger legnagyobb szigete:
- a) Dovhij;
 - b) Berezany;
 - c) Kígyó;
 - d) Dzsarilhacs.
546. Az Azovi-tenger legnagyobb öble:
- a) Temrjucka;
 - b) Arabatszka;
 - c) Bergyanszki;
 - d) Szivas;
 - e) Kazantipi.
547. Az Azovi-tenger legnagyobb homoktúrzása:
- a) Arabatszka-Sztrilka-földnyelv
 - b) Biloszaraji
 - c) Bergyanszki
 - d) Obityicsna

2. szint:

548. Jelöld vázlattérképen a Fekete-tenger legnagyobb öbleit!
549. Jelöld vázlattérképen a Fekete-tenger legnagyobb szigeteit!

550. Jelöld vázlattérképen az Azovi-tenger legnagyobb öbleit!
551. Jelöld vázlattérképen az Azovi-tenger legnagyobb homoktűrésait!
552. Jelöld vázlattérképen a Fekete-tenger áramlásainak irányát!
553. Jelöld vázlattérképen Ukrajna legnagyobb Fekete-tengeri kikötőit!
554. Jelöld vázlattérképen Ukrajna legnagyobb Azovi-tengeri kikötőit!

3. szint:

555. Tematikus térképek segítségével vedd össze a Fekete-és az Azovi-tenger földrajzi fekvését és természetföldrajzi adottságait!
556. Tematikus térképek segítségével magyarázd meg miért különbözik a Fekete-és az Azovi-tenger mélysége!
557. Tematikus térképek segítségével vedd össze a Fekete- és az Azovi-tenger sótartalmát! Magyarázd meg az eltérés okait!
558. Tematikus térképek segítségével nevezd meg a Fekete-és az Azovi-tengerekbe ömlő folyókat! Hogyan hatnak ezek a tengerek természetvilágára?
559. Tematikus térképek segítségével magyarázd meg a Fekete-és az Azovi-tenger szigeteinek és félszigeteinek elhelyezkedésében rejlő törvényszerűségeket!
560. A megfelelő térkép segítségével hasonlítsd össze a Fekete- és az Azovi-tenger éghajlatát!
561. A megfelelő térkép segítségével hasonlítsd össze a Fekete- és az Azovi-tenger természetvilágát!

4. szint:

562. Jellemezd a Fekete-tenger természetvilágának legfontosabb tulajdonságait!
563. Jellemezd az Azovi-tenger természetvilágának legfontosabb tulajdonságait!
564. Adj gazdasági értékelést a Fekete-tenger természeti erőforrásairól!

565. Adj gazdasági értékelést az Azovi-tenger természeti erőforrásairól!
566. Jellemezd a Fekete-tenger ökológiai problémáit!
567. Jellemezd az Azovi-tenger ökológiai problémáit!
568. Jellemezd a Szivas-öböl természeti adottságait, adj gazdasági értékelést természeti erőforrásairól.
569. Készíts gazdasági értékelést a Fekete-és Azovi-tenger partvidékének természeti adottságairól és erőforrásairól!

21. TÉMA: A TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK ÉS ERŐFORRÁSOK HASZNOSÍTÁSA ÉS VÉDELME

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

570. Ukrajna atmoszféráját legjobban szennyezik:
- a) gépkocsik
 - b) mezőgazdasági vállalatok
 - c) színesfémkohászati vállalatok
 - d) idegen államok
571. Ukrajna természetvédelmi egységeihez tartoznak:
- a) természetvédelmi területek;
 - b) dendrológiai parkok;
 - c) állatkertek;
 - d) talajok.
572. A bioszféra védett területeinek létrehozása itt történik:
- a) tájvédelmi területek
 - b) botanikus kertek
 - c) természetvédelmi területek
573. A nemzeti természetvédelmi parkok:
- a) természetvédelmi objektumok
 - b) rekreációs objektumok
 - c) mezőgazdasági területek
574. A tájvédelmi területek feloszlanak:
- a) tájakra ;
 - b) ipari körzetekre;
 - c) erdészeti területekre;
 - d) mezőgazdasági területekre

2. szint:

575. Jelölj vázlattérképen néhány természetvédelmi területet Ukrajnában!

576. Jelölj vázlattérképen néhány bioszférai védett területet Ukrajnában!
577. Jelölj vázlattérképen néhány nemzeti természetvédelmi területet Ukrajnában!
578. Jelölj vázlattérképen néhány védett kistájat Ukrajna területén!
579. Jelölj vázlattérképen néhány tájvédelmi területet Ukrajna területén!
580. Jelölj vázlattérképen néhány természeti emléket Ukrajna területén!
581. Jelölj vázlattérképen néhány botanikus kertet Ukrajna területén!
582. Jelölj vázlattérképen néhány dendrológiai parkot Ukrajna területén!

3. szint:

583. Tematikus érkepet segítségével jellemezd a légkör fontosabb szennyezőforrásait!
584. Tematikus térkép segítségével jellemezd a felszíni és a felszín alatti vizek szennyezettségét!
585. Tematikus térkép segítségével jellemezd a talajok szennyezettségét!
586. Tematikus térkép segítségével jellemezd a lakott területek fontosabb szennyezőforrásait!
587. Tematikus térkép segítségével jellemezd a tengerek szennyezettségét!
588. Tematikus térkép segítségével jellemezd Ukrajna ökológiai helyzetét!

4. szint:

589. Beszélj a Csernobili Atomerőmű környezeti és egészségügyi hatásairól Ukrajnában!
590. Jellemezd az Ukrajna természeti értékeinek megóvását szolgáló törvényeket!
591. Jellemezd Ukrajna természetvédelmi területeinek különböző kategóriáit, típusait!
592. Készíts elemzést Ukrajna nemzeti ökológiai hálózatáról!

593. Számold be az Ukrajna környezeti állapotáról készült monitoringról!
594. Jellemezd azokat a fontosabb módszereket, amelyek lehetővé teszik Ukrajna természetes környezetének racionális és környezetbarát hasznosítását!

22. TÉMA: MEGYÉNK TERMÉSZETFÖLDRAJZA

1. szint: Keresd meg a helyes válaszokat!

595. Megyénk nagyobbik része ezen a vidéken terül el:
- a) Polisszjai-alföld
 - b) Dnyepermelléki-felföld
 - c) Dnyepermelléki-alföld
 - d) Podóliai-felföld
 - e) Fekete-tengermelléki-felföld
 - f) Ukrán-Kárpátok hegyvidéke
 - g) Krími-hegység területe
 - h) Azovmelléki-felföld
 - i) Donyeci-hátság
 - j) Közép-orosz-felföld
596. Megyénk nagyobb része a következő természeti komplexum része:
- a) Ukrán Polisszja zónája
 - b) erdőssztyeppi övezet
 - c) sztyeppi övezet
 - d) Ukrán Kárpátok hegyvidéke
 - e) Krími-hegység területe
597. Megyénk jellemző talajtípusai:
- a) podzolos talaj különböző típusai
 - b) szürke erdőtalaj különböző típusai
 - c) feketeföld különböző típusai
 - d) gesztenyebarna talaj különböző típusai
 - e) szürkésbarna hegyi talaj

598. Megyénk területén jelentősebb mennyiségben előforduló energiahordozók:
a) kőszén;	d) földgáz;
b) kőolaj;	e) tőzeg;
c) feketeszén;	f) égőpala.
599. Megyénk jelentős ásványi kincsei:
a) vasérc;	e) polimetallikus érc;
b) mangánérc;	f) bauxit;
c) krómérc;	g) higanyérc.
d) nikkelérc;	
600. Megyénk jelentős nemérces ásványi kincsei:
a) agyag, homok;	d) építőanyagok;
b) szén;	e) foszforitok;
c) kén;	f) grafit;
601. A lakóhelyed közelében található domborzati formák:
a) vulkanikus;	e) gleccser;
b) denudációs;	f) karsztos;
c) eróziós ;	g) gravitációs;
d) abrázációs és tengeri
akkumulációs;	h) eolikus;
	i) glaciális.
602. Településed környezetében található tájtypusok:
a) vegyes erdők;	e) hegyi rétek;
b) lomblevelű erdők;	f) folyók árterei;
c) erdőssztyepp;	g) mocsarak.
d) sztyepp;	
603. Településed környezetében előforduló kedvezőtlen természeti jelenségek:
a) erózió;	d) elmocsarasodás;
b) szárazság;	e) kedvezőtlen időjárási jelenségek;
c) karsztosodás;	f) porvihar.

2. szint:

604. Jelöld vázlattérképen megyénk határait és központját!
605. Jelöld vázlattérképen a szomszédos megyéket!
606. Jelöld vázlattérképen megyénk talajtypusait!
607. Jelöld vázlattérképen megyénk legnagyobb tavait és folyóit!

608. Jelöld vázlattérképen megyénk természetvédelmi területeit!
609. Jelöld vázlattérképen megyénk növényvilágának jellegzetes képviselőit!

3. szint:

610. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg az összefüggést megyénk éghajlata, domborzat és a felszíni vizek járása között!
611. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd megyénk földrajzi fekvését és hatását a természet arculatára!
612. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg megyénk domborzatának eltérő felszíni formáit!
Hogyan hatnak ezekre a természetalakító tényezők?
613. Az atlasz térképeinek segítségével jellemezd megyénk fontosabb természeti komplexumait!
614. Az atlasz térképeinek segítségével, jellemezd megyéd éghajlatának sajátosságait!
615. Az atlasz térképeinek segítségével magyarázd meg megyénk felszíni vizeinek elhelyezkedését!
616. Az atlasz térképeinek segítségével, magyarázd meg megyénkben a talajtípusok előfordulására jellemző törvényszerűségeket.

4. szint:

617. Jellemezd megyénk földrajzi fekvését és ennek hatását a gazdaság szakosodására!
618. Elemezd és magyarázd meg a földrajzi fekvés hatását megyénk természeti adottságaira!
619. Jellemezd és magyarázd meg a kedvezőtlen természeti jelenségeket megyénkben! Mivel magyarázható kialakulásuk?
620. Mutasd be megyénk természeti adottságainak fontosabb vonásait! Magyarázd meg mivel függ össze kialakulásuk!
621. Elemezd megyénk természeti erőforrásait! Magyarázd meg, milyen tényezők játszottak közre kialakulásukban, és milyen törvényszerűségek jellemzik előfordulásukat!

622. Készíts gazdasági értékelést megyénk természeti adottságairól és erőforrásairól! Elemezd azokat, és tegyél javaslatot ésszerű hasznosításukra!
623. Jellemezd megyénk domborzati formáit, felszíni formagazdagságát! Elemezd azokat, és magyarázd meg a kialakulásukban közrejátszó tényezőket (geológia, tektonikai, antropogén)!
624. Jellemezd megyénk éghajlati viszonyait! Elemezd és magyarázd meg alakító tényezőit!
625. Jellemezd megyénk hidrológiai viszonyait! Elemezd és magyarázd meg alakító tényezőit!
626. Jellemezd megyénk talajkészletét! Elemezd és magyarázd meg alakító tényezőit!
627. Jellemezd megyénk növényvilágát! Elemezd és magyarázd meg alakító tényezőit!
628. Jellemezd megyénk állatvilágát! Elemezd és magyarázd meg alakító tényezőit!
629. Jellemezd megyénk jelenlegi antropogén tájait! Elemezd és magyarázd meg kialakulásukat és elhelyezkedésüket (mikor, miért és hol)?
630. Jellemezd az ember gazdasági tevékenységének hatását megyénk természetes tájaira!
631. Jellemezd megyénkben a kedvezőtlen természeti jelenségeket és azok megelőzésének lehetséges módjait!
632. Jellemezd milyen természetvédelmi objektumok találhatóak megyénk területén! Magyarázd meg azok fontosságát!
633. Jellemezd megyénk természetvédelmi problémáit! Tegyél javaslatot megoldásukra!

TARTALOM

1. UKRAJNA TERMÉSZETFÖLDRAJZI FEKVÉSE.....	3
2. A FÖLDRAJZI ISMERETEK FORRÁSA.....	6
3. UKRAJNA TERÜLETÉNEK FÖLDRAJZI SAJÁTOSSÁGAI.....	8
4. DOMBORZAT.....	11
5. TEKTONIKAI SZERKEZET, FELÉPÍTÉS.....	13
6. GEOLÓGIAI FELÉPÍTÉS.....	15
7. ÁSVÁNYI- ÉS NYERSANYAGFORRÁSOK.....	17
8. ÉGHAJLATI FELTÉTELEK ÉS SAJÁTOSSÁGOK.....	20
9. FELSZÍNI VIZEK.....	22
10. TALAJOK, FÖLDKÉSZLETEK.....	25
11. A NÖVÉNYZET.....	27
12. AZ ÁLLATVILÁG.....	30
13. KEDVEZŐTLEN TERMÉSZETI JELENSÉGEK.....	32
14. TERMÉSZETI-TERÜLETI KOMPLEXUMOK ÉS UKRAJNA TERMÉSZETFÖLDRAJZI FELOSZTÁSA	34
15. VEGYES ERDŐK ÖVE.....	37
16. AZ ERDŐSSZTYEPP ÖVE.....	39
17. A SZTYEPPI ÖV.....	40
18. AZ UKRÁN-KÁRPÁTOK.....	42
19. A KRÍMI-HEGYSÉG.....	45
20. AZ UKRAJNÁVAL HATÁROS TENGEREK TERMÉSZETI ERŐFORRÁSAI.....	48
21. A TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK ÉS ERŐFORRÁSOK HASZNOSÍTÁSA ÉS VÉDELME..	50
22. MEGYÉNK TERMÉSZETFÖLDRAJZA.....	52